

Slíbený příspěvek o vzácné minci z Brna

7. června 2018 v 9:44

Když jsem tu před časem popisoval anabázi zimní cesty na aukci do Brna, ze které jsem si přivezl několik zajímavých mincí (např. tolar IGR), zmínil jsem se i o jedné opravdu vzácné minci, i když v horší zachovalosti a slíbil jsem se o ní rozepsat někdy příště. Onou opravdu vzácnou mincí je bílý groš Matyáše II. z r. 1618 z jáchymovské mincovny.

Čechy, Matyáš II., Jáchymov - C. Lengenfelder, bílý groš 1618

Bílé groše byly v Čechách zavedené v roce 1573 při přechodu z krejcarového/zlatníkového měnového systému (zavedeného implementací augsburského mincovního řádu roku 1561) zpět k ražbě tolaru. Bílý groš byl nominálem, který navazoval na tradici nejslavnější české mince - pražského groše, jehož ražba byla zastavena po neúspěšném povstání proti králi Ferdinandovi I. v roce 1547. Vydávali jej ve všech českých mincovnách Maxmilián II., Rudolf II. a Matyáš II., platil 7 bílých peněz (denárů) a hodnotou odpovídal třem krejcarům; později - za vlády stavovského direktoria - se z něj také tříkrejcar vyvinul.

Po celou dobu vydávání měly bílé groše prakticky stejnou obrazovou náplň. Na lící straně obraz českého lva ve skoku (někdy, zejména na budějovických ražbách bez letopočtu, spíše lezoucího), kolem něj opis se jménem a četnými tituly císaře. Na rubu byl ztvárněn habsburský dvouhlavý orel a kolem něj v opisu, zpravidla zakončeném letopočtem, pokračovala titulatura z opisu lící strany. Mince to byla o hmotnosti cca 1,7g. a průměru cca 21mm.

České bílé groše Maxmiliána II. (K. Hora a Č. Budějovice), Rudolfa II. (K. Hora, Jáchymov a Č. Budějovice) a Matyáše II. (Praha)

Bílé groše patří mezi nejběžnější mince renesančního období. Ve sbírkách i v prodejních nebo aukčních nabídkách se s nimi setkáváme poměrně pravidelně. Ke vzácnějším patří např. budějovický bílý groš mincmistra Schönfelda se značkou CS (jen na bílých groších!) nebo pražské ražby z období vlády Rudolfa II. - bílé groše mincmistrů Gebharta a Lasanze. Vůbec asi nejvzácnější jsou groše ze sklonku vlády Matyáše II. z jáchymovské mincovny - bílé groše se značkou mincmistra Centuria Lengenfeldera. Vzácnost souvisí zejména s omezenou produkcí bílých grošů v uvedeném období v těchto mincovnách.

Mincmistr Centurio Lengenfelder působil v jáchymovské mincovně od roku 1606 až do roku 1621. Mincovnu převzal po dvou méně spolehlivých a proto odvolaných předchůdcích - mincmistrech Kryštofu Taubenreuterovi (1600-1604, zn. lilie v oválu) a Hansi Gipfelovi (1604-1606, zn. hvězda vedle srpku měsíce nastojato). Mincmistrovskou instrukcí z prosince 1606 mu byla určena značka hlava lva s vyplazeným jazykem v oválu. Touto značkou, byť ne vždy v oválu, jak můžeme vidět na obrázcích, také signaloval mince ražené v Jáchymově za jeho úřadování za Rudolfa II., Matyáše II., stavovského direktoria, Fridricha Falckého a Ferdinanda II. (známý jen 60krejcar 1621).

Čechy, Matyáš II., Jáchymov - C. Lengenfelder, malý groš 1618, detail značky mincmistra

Protože se jáchymovské drobné ražby (bílé groše a malé groše) Matyáše II. prakticky nevidí, jsem za uvedený bílý groš 1618 rád i v horším stavu zachovalosti. Vše je také otázkou ceny... když jsem ten groš viděl u sběratele, od kterého jsem jej později získal, asi o rok dříve, byla jeho cenová představa, řekněme, velmi přemrštěná. Po nějaké době, když jej měl stále v nabídce a i přes postupné zlevňování byl s prodejem stále neúspěšný, dohodli jsme se na rozumné ceně, za kterou jsem si jej odvezl. Je jisté, že se jedná o velmi vzácnou minci, ale vzhledem ke stavu zachovalosti a hůře čitelné mincmistrovské značce minci pozná jen sběratel/badatel, který české mince opravdu zná.

Měl jsem před časem tento groš ve sbírce o mnoho hezčí. V té době jsem se ale specializoval na mince grošového období a jáchymovský bílý groš jsem tehdy vyměnil za mince, které pro mě byly zajímavější - za tři pražské groše: Václava II. s tzv. malým lvem a se dvěma rubními značkami za uchem, Jana Lucemburského s křížkem (malou lilii) na místě perly na prostřední lilii koruny a Václava IV., typ Hána XV. - všechny v pěkné zachovalosti. Vše je ve sbírání otázkou priorit, popřípadě cen. Především ale musí mince dělat sběrateli radost a mně ten bílý groš i přes horší stav zachovalosti radost dělá.

